

DOI: <http://dx.doi.org/10.30747/bfgez.66.2016.06>

Emilia Chrul z d. Sykała, por. Wojska Polskiego. Urodziła się na Podolu w Jarczowcach 13 VIII 1923 r. jako córka Karola i Pauliny z d. Baran. Była najstarszą z trzech sióstr. Dzieciństwo, lata szkolne i wczesną młodość spędziła w Zborowie i Tarnopolu, gdzie uzyskała małą maturę. W lutym 1940 r. rodzina Sykałów została wywieziona na daleką Syberię do okręgu Komi-Perm. W nieludzkich warunkach 17-letnia Emilia wraz z innymi pracowała przy wyрубie lasu. W 1942 r. przesiedlona w rejon Orenburga. Wieść o tworzeniu polskiego wojska zbyt późno dotarła do rodziny Sykałów. Wiosną 1943 r. po długiej i uciążliwej podróży Emilia zameldowała się w polskim obozie wojskowym w Sielcach nad Oką, gdzie po kilkutygodniowej służbie w kobiecym Batalionie im. E. Plater została skierowana do Oficerskiej Szkoły Piechoty w Riazaniu. Absolwentka szkoły chor. Emilia skierowana została do 9. pułku piechoty im. Romualda Traugutta. Tam poznała por. Józefa Chrula, dowódcę kompanii, z którym zawarła związek małżeński. Na początku sierpnia 1944 r. 3. DP była już na terenach wyzwolonej Polski, walcząc o zdobycie i utrzymanie przyczółka warecko-magnuszewskiego nad Pilicą. W walkach tych Emilia została ranna. We wrześniu 1944 r. 3 DP (a w jej składzie 9. p.p.) była desantowana przez Wisłę na Czerniaków z pomocą warszawskim powstańcom. Po kilkudniowych walkach na Solcu Emilia została ciężko ranna i wraz z mężem dostała się do niewoli niemieckiej. Po kilkudniowym pobycie w obozach przejściowych Skierniewice i Pruszków trafiła do stalagu Altengrabow XI A, następnie VI C Oberlangen w Dolnej Saksonii niedaleko granicy z Holandią, gdzie Niemcy zgromadzili kobiety-jeńców z Powstania Warszawskiego. Z Oberlangen została przeniesiona do pobliskiego obozu w Niderlangen. W kwietniu 1945 r. obóz został wyzwolony przez polskich czołgistów z 1. Dywizji Pancerniej gen. Stanisława Maczka. Przez Francję Emilia do-

tarła do obozu w Murnau i wraz z mężem przez Czechosłowację wróciła do Polski i osiedliła się w Krośnie Odrzańskim. W 1952 r. rozpoczęła pracę jako księgowa. Uzupełniła swoje wykształcenie. Pracowała również w Miejskiej Bibliotece. Wychowała i wykształciła dwie córki. W 1968 r. zmarł jej mąż. Po przejściu na emeryturę w 1983 r. działała aktywnie w różnych organizacjach. Spotykała się z młodzieżą szkolną, harcerzami w szkołach, miejscach walk. Posiadała stopień porucznika. Odnaczona medalami wojennymi i państwowymi. W roku 2013 otrzymała tytuł Honorowego Obywatela Krosna Odrzańskiego. Była długoletnią członkinią Memoriału Generał Marii Wittek, założonego w 1996 r. przez Elżbietę Zawacką. Fundację Generał Elżbiety Zawackiej wspierała przez lata, przekazywała materiały na temat kobiet-żołnierzy, dary książkowe i finansowe.

Anna Rojewska

